

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

O koroških Slovencih na manjšinskem kongresu.

V manjšinskem kongresu združene manjšine so izdale obširno poročilo o svojem položaju, debelo knjigo s 592 stranmi. Knjiga poroča tudi o naši manjšini. K tem poročilom so dodali nekateri zastopniki še dodaten pregled o položaju manjšin svojega naroda. V imenu jugoslovanskih manjšin je poročal zastopnik koroških Slovencev o položaju Slovencev in Hrvatov v Italiji in Avstriji.

Zastopnik slika najprej žalostni položaj jugoslovanske manjšine v Italiji, da je zgubila vse šole, vsa društva, vse liste in vse zadrage in kako so Slovenci in Hrvati preganjani po sodiščih. Italija dela to, da v svoji državi čimprej zatre slovansko kulturo. Nato preide zastopnik na koroške Slovence ter pravi:

Zatreti slovensko kulturo hočejo tudi pri koroških Slovencih, le politične razmere in načini so drugačni kakor v Italiji. Tudi na Koroškem se poskuša, da se kulturno življenje koroških Slovencev trajno ne trpi. Ti so si ustvarili s svojimi močmi svoje kulturne, gospodarske in politične ustanove, ki so prestale tudi težki čas po plebiscitu.

Demokratske ureditve zvezne države in dežele pridejo tudi Slovincem v prid; poslužujejo se jih nemoteno in v popolni prostosti povsod tam, kjer se morejo uveljaviti. Dela njihovih društev, gospodarskih zadrug, tiska in politične stranke ne ovirajo nobene prepovedi.

Manjšini grozi pogibelj na drugem polju: življenska možnost naj se vzame njihovi samobitni kulturi. Prejšnji deželni glavar je o priliki desetletnice plebiscita l. 1930. izrečno naglasil: „V jezikovno mešanem ozemlju naj se zberejo vsi v eno izravnano kulturo.“ Za praktično izvedbo izravnane kulture obstoja koroški „Heimatbund“, kojega navodila so mero-dajna za vse faktorje. Svojo največjo pozornost obrača na to, da onemogoči naraščaj zavedne slovenske inteligence. Zato za zavednega Slovence ni mesta ne v upravi, ne v šoli.

Glavno delo kulturne izravnave naj opravi šola. Odklanjala se je že pred vojsko utrakvistična šola kot vzgojno manjvredna in iz narodnostnih ozirov, po plebiscitu pa se je razvila v očitno raznarodovalno ustanovo. Zadnje ostanke slovenskega pouka se skuša pregnati iz šole. Preskušalo se je celo že skrčevati pouk krščanskega nauka v materinem jeziku.

Težki gospodarski položaj daje priliko, da se odganja slovenski živelj raz rodne grude. Namesto gospodarske podpore se jim je podarilo sistematično naseljevanje s posebno nalogo v slovenskem ozemlju. Spremembo označenih razmer naj bi prinesla obravnava o kulturni avtonomiji. Ta se je izjalovila v trenutku, ko je večina videla, da bi jo avtonomija motila v dosegi cilja. Po tem je zastopnik še podal kratko poročilo o Hrvatih na Gradiščanskem. Opažalo se je, da je poročilo napravilo globok utis, posebno na nemški strani.

Tudi Haag je sodil carinsko unijo. Mesec dni se je bavilo haaško rabsodišče s carinsko unijo med Avstrijo in Nemčijo, ki je v skladu z ženevskim protokolom. Rabsodba je bila sicer razglašena šele po izjavah dr. Schoberja in dr. Curtius-a med zasedanjem Društva narodov in ni vzbudila velike pozornosti v političnem svetu. Rabsodba, katero je sprejelo osem sodnikov proti sedmim, pravi, da zveza

Carinska zveza — pokopana.

V Ženevi so pokopali „Zollanschluss“. — Krivde dolžijo moža „der Ruhe und Ordnung“.

Vicekancler in zunanji minister dr. Schöberl je imel minuli teden v Ženevi med splošno pozornostjo delegatov zastopanih držav svoj napovedani govor o nemško-avstrijski carinski uniji. Med drugim je izjavil: „Iz dogodkov v zadnjih mesecih se jasno razvidi, da bi izvedba carinske unije resno ogrožala zaupno sodelovanje evropskih narodov. Vlada zvezne avstrijske republike zato odstopa od carinske unije z nemško republiko. Gospodarska kriza se je v zadnjih mesecih poostrila in nastala je še kriza v medsebojnem zaupanju. Da se zaupanje zopet vrne, temu naj služi moja izjava.“ V imenu nemške vlade je govoril dr. Curtius in naglasil, da je bila carinska unija zamišljena kot začetek velike evropske unije. Ker pa Evropa stoji danes pred splošnimi gospodarskimi načrti, obljubita obe nemški državi sodelovanje pri teh in se odpovedujeta lastni carinski uniji. — Nato so sledili govori zastopnikov italijanske, francoske in češke vlade, ki so vzeli izjavi nemških ministrov z zadovoljstvom na znanje.

Nedvomno je vodila tokratno zasedanje Društva narodov Francija s svojim zlatim zakladom 60 milijard zlatih frankov. Okoli francoskega zlata se zbira velika skupina evropskih držav, ki rabijo posojila. Francija je odločila proti carinski uniji.

med Nemčijo in Avstrijo ni združljiva z ženevskim protokolom iz leta 1922, ne s sanžermen-sko mirovno pogodbo.

Rajhovskim naseljencem na Koroškem na srce!

Italijanski kolonisti južne Tirolske zapuščajo deželo.

Fašistična vlada je ustvarjala že leta sem na južnem Tirolskem predvsem okoli Merana številno italijansko kolonijo, ki naj bi počasi popolnoma izpodrinila nemškega kmeta-domačina. Svoje delo je vlada podprla z odredbo, da se posestev južne Tirolske brez izrečnega dovoljenja vojaških oblasti ne sme prodajati. A namera italijanske kolonije se je ponesrečila: italijanski kmetje se niso mogli prilagoditi domačim razmeram, govoric in običajem ljudstva. Kolonija se je vedno bolj zadolževala in pričela propadati. Italijani so se pričeli zopet izseljevati in niso več kupovali nemških posestev. No in končno je bila italijanska vlada prisiljena, da omili svojo izdano odredbo v toliko, da omeji prepoved prodaje posestev samo na posestva tik ob meji. Ta nova odredba pomeni za južne Tirolce veliko olajšavo, ker zadobe njihova posestva zopet realno vrednost. (Upamo, da pridejo tudi rajhovski naseljenci na Koroškem do iste izkušnje, saj sliči njihov položaj močno južnotirolskemu. Op. ured.)

Novi zvezni prezident. Dne 18. oktobra bo volila Avstrija — vsaj po sedanjih poročilih — svojega novega prezidenta. Prvič bo volilo avstrijsko ljudstvo neposredno prvega državljan republike. Da te volitve ne zbuja zanimanje, ki bi jim sicer šlo, je razumljivo, ker se imamo baviti z večjimi in težjimi skrbmi. A tudi predigra k volitvam ni prav nič razveseljiva. Vsemu ljudstvu živi v predstavi pravega državnega prezidenta slika moža, ki je visoko

Sedaj iščejo krivcev nesrečne politike carinske zveze in dolžijo dr. Schoberja. Obljubljajo mu mesto avstrijskega poslanika v Berlinu, da krijejo njegov odhod. Kljub temu pa so si razun par izjem vsi nemški listi edini v napadanju Francije in udarjajo krepko naprej.

Nesrečna politika! Avstrija naj vrača Angliji odpovedano posojilo, poleg tega rabi sama krvavo drugi obrok že dovoljenega investicijskega posojila za lastno potrebo, baselsko mednarodno banko namerava naprositi, da pretvori kratkoročno posojilo v dolgoročno. Naša država rabi denar in še enkrat denar. In kod naj ga dobi drugod kot v Franciji? Li ni torej v napadanju taiste Francije velika kratkovidnost in ozkosrčnost krogov, ki hočejo žrtvovati svojim osebnim mislim usodo cele republike?

Kdo bo kriv, če zahteva sedaj Francija pravico nadzorstva nad avstrijsko finančno politiko in nezaupanja do tistih krogov? Berlinska „Deutsche Allgemeine Zeitung“ napoveduje nadzorstvo Francije nad avstrijskimi financami že danes: „Društvo narodov bo reševalo avstrijske prošnje za posojila naprej in bo brezdvomno zahtevalo pravico nadzorstva. Francija, ki bo dajala denar, bo morala imeti seveda glavno besedo.“ Tako nemški list.

nad strankami, vzvišet nad vsem malenkostnim in več ali manj osebnim bojem različnih politikov. Zvezni predsednik naj bi bil mož, pri katerem bi našel vsakdo — tako tudi naša slovenska manjšina na Koroškem — v svoji borbi za pravico posluš in zatočišče. Predsednik naj bi bil oče vseh državljanov, vsem enako pravičen in vsem enako dober. S svojo osebo naj bi družil nasprotujoče si stranke, miril in pripravljaj zopet in zopet zastavljeno pot k ljudskemu blagostanju. A kaka je predigra k volitvam? Največji avstrijski stranki ponujata zaenkrat za kandidate može, ki so vzrastli v politično življenje in si v njem iskali kruha in službe, može, ki vstajajo in padajo s svojo politiko. Niti ena stranka v Avstriji ne ve pokazati moža, ki bi stal visoko nad vso strankarsko politiko. Tako ostane končni utis, da cela Avstrija nima moža nepolitika, ki bi kljub temu bil vreden časti prvega državljan in ki bi bil tudi močan dovolj za vso odgovornost, ki jo stavi nanj visoka in častna služba.

Tako je razumljivo, da se meščanske stranke sedaj pogajajo in hočejo postaviti skupnega kandidata. Do danes se še niso zedinile — imena Gleispach, Ender, Miklas, Seipel, Schober, Winkler stojijo v ospredju — in tako se lahko zgodi, da bo enotna socialdemokracija imela od needinosti meščanskih strank naj-

Pri obolenjih vsled prehlada, revmatičnih, skrninastih in živčnih bolečinah so Togatablete neprckosljive. Toga! izloča scalmično kislino in deluje vsled tega direktno na koren bolezni. V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 1/2

večjo korist. Nam koroškim Slovincem odločitev ne bo težka, ker se jasno zavedamo, da volimo le osebnost, pri kateri bomo lahko računali tudi na njen interes do rešitve manjšinskega vprašanja v Avstriji.

Kancler dr. Buresch meščanski kandidat za predsednika? Zadnja poročila govori o sporazumu krščanskih socialcev z velenemci in landbundovci glede volitve zveznega prezidenta: skupni meščanski kandidat bo kancler dr. Buresch. Istočasno se govori o ostavki dr. Schoberja vsled njegove nesrečne zunanje politike.

Nova doba v Jugoslaviji.

Slovenija združena. — Nova ustava.

Kralj Aleksander je podpisal zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na banovine. Zakon popravlja meje nekaterih banovin v smislu izraženih želja iz posameznih krajev, ki odgovarjajo gospodarskim in kulturnim interesom tamošnjega ljudstva. Izpremeni se meja sedmim banovinam. Dravski banovini se priključi Bela Krajina, ki je dosedaj pripadala savski banovini. Izprememba je izzvala med ljudstvom veliko radost. Bela Krajina je izrazila svoje veselje nad kraljevim odlokom in svojo hvaležnost s kresovi, tamburicami in godbo.

Dne 3. septembra pa je podpisal kralj na seji razširjene narodne vlade, katero tvorijo tudi Slovenci in Hrvati, novo ustavo.

Nova ustava imenuje Jugoslavijo dedno in ustavno monarhijo pod dinastijo Karadžorževićev. Uradni jezik je srbsko-hrvatsko-slovenski. Državljeni so pred zakonom enaki in uživajo enako zaščito oblastev. Plemstva, naslovov in predpravil po rojstvu ni. Svoboda vere in vesti je zajamčena. Narod predstavlja senat in skupščina. Polovico senatorjev volijo, ostale določi kralj. Skupščino voli narod neposredno. Skupščina sklepa o proračunu, stavlja predloge in sklicuje ankete. Banovinam je dana dalekosežna samouprava. Bana imenuje kralj na predlog ministrskega predsednika. Vsaka banovina ima svoj banovinski svet, ki sklepa o banovinskem proračunu, katerega odobri nato finančni minister. Na njegov predlog nastavlja ban banovinske uradnike. Občine so samoupravna telesa. V slučaju vojne ali neredov sme kralj izjemoma odrediti posebne ukrepe za vso kraljevino.

Narod je novo ustavo in kraljev manifest sprejel z velikim veseljem. Tudi inozemski listi so posvetili izpremembi jugoslovanske ustave dolge članke. Tudi avstrijski listi pozdravljajo korak jugoslovanskega kralja in omenjajo, da je bil dosedanji režim upravičen in potreben za nadaljni razvoj Jugoslavije in samo on je omogočil konsolidacijo Jugoslavije v novi ustavi.

Kako je gospodaril Bethlen v Ogrskem. Bethlen je gospodaril kot ministrski predsednik prav aristokratski. Vlada je zapravila 30 milijonov pengöjev, ne da bi imela zato pooblastila. Policijsko nadziranje inozemcev, nabava cigaret za predsednika, ureditev igrišča za predsednika, proslava sv. Emerika so požrli neizmerne svote. Celotni državni primanjkljaj se ceni na 150 milijonov pengöjev. Država bo morala poleg že dovoljenega ji posojila najeti še drugo, da podpre ogrske finance.

Kako gospodarijo evropske države. Tudi države morajo voditi strogo gospodarstvo. Za vsako leto izdelajo proračun, ki predvideva državne dohodke in stroške prihodnjega leta. Če stroški presegajo dohodke, se govori o državnem deficitu. Zanimiv je pregled sedanjega gospodarstva evropskih držav: Nemčija ima deficita v državnem gospodarstvu za 13% vseh izdatkov, Čehoslovaška 9, Avstrija 9, Ogrska 11, Finska 10, Bolgarska 15, Rumunija 7, Italija 8, Francija 4.5, Anglija 2.6 in Poljska 2 odstotka vseh državnih izdatkov. Brez deficita gospodarijo Holandije, Švica, Danska, Jugoslavija, Grška in Litavska.

Oba Rima sta se sporazumela. Med sv. stolico in fašistično vlado je dosežen sporazum. Glasom sporazuma je katoliška akcija podrejena škofom. Voditelji ne smejo biti oni, ki so pripadali režimu nasprotnih strank. Akcija se ne bavi s politiko. Njeni odseki imajo duhovni in verski namen. Katoliška akcija ima mladinske krožke, katerim so dovoljene posebne izkaznice in znaki in ki nosijo poleg verskega praporja tudi narodno zastavo. Krajevne organizacije katoliške akcije se ne bavijo s telovadbo ali športom, njihove prireditve so du-

hovno-ustvarjajočega in vzgojnega značaja. — Sporazum je zadovoljil oba dela. Mussolini namerava v znak svojega zadoščenja nad doseženim sporazumom posetiti sv. očeta. „Osservatore Romano“ omenja, da je po tem sporazumu zopet možna istočasna pripadnost h Katoliški akciji in k fašizmu.

Španija se pogaja s sv. stolico.

Španska vlada se je iz strahu pred naraščajočo nevoljo katoliških krogov pričela pogajati z Vatikanom. Vatikan je izjavil, da nima ničesar proti republiki in da želi lojalnega sodelovanja španske duhovščine z novo vlado, ki ima toliko sovražnikov na vseh straneh. Zato naj pa vlada skrbi, naj bo njeno razmerje do Cerkve pravično in da bo skrbela za versko vzgojo šolske mladine. Pogajanja potekajo ugodno in računa se, da bo kmalu dosežen popoln sporazum.

Angleški delavci napovedujejo vladi boj. Angleška vlada je skrčila število ministrov na dvanajst, znižala plače uradnikom in podporo brezposelnim. Delavska stranka, ki se je odpovedala vodstvu Macdonalda, je odrekla vladi vsako sodelovanje in prešla v strogo opozicijo. Stranka se je pričela pripravljati na volitve in jih bo vodila s skrajno socialističnimi gesli. Njen glavni očitke vladi je, da omogočuje ona kapitalistom, da se na stroške delavcev odtegujejo posledicam sedanje krize.

Gandi potuje v London. Sloviti voditelj Indije je na potu v London k konferenci, ki se bo bavila z indijskim vprašanjem. Njegovo potovanje vzbuja v evropskem časninarskem svetu obilo zanimanja. Gandi odklanja vse evropsko civilizacijo in je svojemu sklepu dosleden tudi na potovanju. Oblečen je v belo indijsko haljo, vas čas je v svojem šotoru na vrhnem krovu ladje, tam dela, prede na kolo vratu in moli. Nek bogat Indec je žrtvoval veliko vsoto zato, da je indska delegacija ves čas svojega potovanja in bivanja v Londonu preskrbljena s sveto vodo iz reke Ganges.

200 milijonov brezposelnih. Zadnji podatki kitajskega notranjega ministrstva govori o 200 milijonih brezposelnih na Kitajskem, to je skoro polovica vsega kitajskega ljudstva. Ljudstvo je nezadovoljno ter obupano in obstoja nevarnost, da se bo predalo radikalnemu komunizmu, ki je bogato žetev med kitajskim ljudstvom takoj zaslutil in brezobzirno izrablja obupni položaj v svoje temne namene.

Boj med kmetijo in velepodjetjem.

Že v dosedanjih številkah našega lista smo se bavili z današnjim gospodarskim položajem sploh in posebej s položajem kmetijstva. Danes pa hočemo načeti najvažnejše vprašanje, ki posega v našo bodočnost.

V Ameriki obstojajo velikanske žitne farme, na katerih vrši celotno delo na polju stroj, ki orje, seje, vlačí, žanje, mlati, in to vse kar na polju. Delavci so mehanikarji in šoferji. Da so ti veleobrati morali vplivati na celotni položaj kmetijstva in na ves svetovni trg, je razumljivo: cena je začela padati s prvim strojem. Manj pa je jasno, da stoji naša doba v znamenju boja teh velepodjetij z našimi kmetijami. Neverjetno ali vendar resnica je, da bide danes vsako naše tudi najmanjše posestvice in najmanjša njivica oster boj proti ameriškim veleobratom, bide na ta način, da se hoče rešiti pred posledicami padajoče cene pridelkov. **In v tem boju je najbolj žalostno dejstvo to, da ni v naši državi nobene javne korporacije, ki bi hotela razumeti položaj in njegove zahteve.** Tako se godi, da podpira država in z njo vred vse gospodarske korporacije od deželnega kulturnega sveta do najmanjših javnih institucij s svojim delom le ameriškane velepodjetnike oziroma njihove podružnice v Evropi — veleposestnike. Evo dokaza!

Veliko število avstrijskih veleposestev so fidejkomisi, katerih obseg ne sme nihče okrniti — pri teh licitacije, prodaje, konkurzi niso mogoči. Postava gre veleposestvom na roko, davčna mera je na veleposestva sorazmerno nižja. Kreditni instituti dajejo veleposestnikom posojila radi in zraven še cenejši. Sinovom veleposestnikov stojijo odprte srednje in visoke kmetijske šole, katerih učni načrt je izdelan

predvsem za veleobrate. Tudi ostale javne korporacije in končno še država se ozirajo v prvi vrsti na veleobrate in jim pomagajo s subvencijami in z agrarno politiko. Kaj hasnijo našim kmetijam nove carinske pogodbe? Sama dejstva, ki dokazujejo, da se hoče veleposestva umetno ustvarjati in umetno ohranjati. Tako ščitijo obenem ameriškane farme!

Na račun ameriškane veleobratov gre dobršen del krivde na današnji mizeriji in tako seveda tudi na račun naših veleposestev in veleobratov na deželi. Razumljivo je, da je morala pasti tudi vsa teža dneva baš na nje. Sedaj se hočejo reševati z še nadaljnim znižanjem obratnih stroškov: s skrajno mehanizacijo vsega dela. Zanimivo je brati, da je vlada v Nemčiji z veliko podporo omogočila sestavo izredno kompliciranega stroja za pobiranje in čiščenje krompirja. Ta novi stroj vrže več vrst naenkrat okoli, očisti krompir, ga sortira in nalaga v vreče. Ravno isti mehanizirani način kot ga najdemo v ameriškem stroju za pridelovanje pšenice! Seveda bo morala potem pasti tudi cena krompirja, kakor je padala cena pšenice. In nadaljne posledice za živinorejo in posebej za svinjerejo si misli lahko vsak sam.

Tako ni več treba dokaza, da gre danes za obstoj kmetije. **Z veleobratom fidejkomisov in farm kmetija ne more tekrovati.** Če zmaga kapitalizem in njegov stroj, se bo dežela začela počasi prazniti; kmetije se bodo umaknile velepodjetjem; iz njiv bodo pašniki, iz travnikov revirji. Ljudstvo pa bo množilo mestni proletarijat. Ako pa bo kmetijski rod razumel znamenje svojega časa in se zavaroval pred krizo in pred bojem z velepodjetji na ta način, **da se osamosvoji v svojem delu, v vsem gospodarstvu in življenju ter se odtrga od mesta in trga,** bo preстал tudi to prehodno dobo gospodarske mizerije in rastel bo naprej na razvalinah kapitalističnega gospodarstva veleposestev in velepodjetij v — boljšo dobo, kateri bo on dajal značaj.

Na kmetiškem rodu je, da dokaže silo tisočletnega dela in tisočletne izkušnje, če noče deliti usodo nekdanj cvetočega obrtništva.

DOMAČE NOVICE

Hodiše in njihova zgodovina.

Stanko pripoveduje.

Neodkrita je — hvala Bogu — še dolina hodiškega jezera in zato bi smela s svojo neoskrunjeno lepoto tekrovati z Rožem. Tako je še nedolžna, da ima celo par jezerc, malih kot golobje oko, ki še nimajo v mojem atlasu nebene imena. A ni nam ljuba samo zaraditega marveč ker skriva v okolici največjega našega jezera — hodiškega — dobršen kos naše zgodovine.

Tam na hribu ob jezeru opazimo sivo-črno zidovje, kjer so neko stala vešala starih hodišanskih vitezov, o katerih kroži med nami še marsikatera pravljica. Pa niti to ni najstarejša zgodovina našega jezera in lepe vasice ob njem; Že v prazgodovinski dobi je stala ob jezeru naselbina mostičarjev in ti sledovi so najstarejša priča koroške zgodovine in življenja pred več tisočletji.

Izrabil sem letošnje počitnice, da si ogledam zanimivi kraj. Z ladjo sem se peljal na otok in ob njem zapazil dober meter pod vodo trohel steber — stanek iz davnega časa mostičarjev. Našel se je tudi darilni kamen, ki dokazuje, da je morala biti v okolici naselbina poganov. Kamen ima obliko kvadrata, v sredini je izdolbena globoka jama z iztekom. Na ta kamen so najbrže polagali svoje žrtve, ko so darovali bogovom.

Izza časa Rimljanov nam ni mnogo znane. Verjetno je, da je bilo tudi tedaj ljudstvo tod naseljeno, ker se je pri popravljanju cerkve v Hodišah našel nagrobni kamen z rimskim napisom. Bolj bogata je poznejša hodiška zgodovina. Znano je, da so bivali pri nas plemiči Hodišnarji in zgodovina imenuje med njimi celo nekega solnograškega nadškofa iz njihove rodbine. V dunajskem muzeju se nahaja na nekem tolarju grb hodiških plemenitašev, namreč: repa. Ta slavna rodbina je imela svoj dom v starem gradu, katerega razvaline se še vidijo. Ljudje pripovedujejo, da so imeli ti plemenitaši toliko zlata, da bi bili z njim lahko

posuli pot iz Hodiš v Celovec. Pozneje pa so obubožali, morali stari grad prodati in si sezidati manjšega pod cesto. Ta stoji še danes in je last grajščaka Eggerja. Tudi zgodovina govori o moči in bogastvu hodiških plemičev: Lenart, solnograški nadškof, je položil temelje visokemu Solnogradu, prikupil Tancenberga in ga na novo pozidal. V novem gradu pod cesto se je nahajala tedanja sodnija. Zadnji Hodišan pa je umrl v norišnici. No in končno še o imenu „Hodiše“. Že leta 1100 najdemo v kronikah ime „Chodessach“, tudi „Coissach“ in „Ceusach“ in brezdvomno dokazuje že ime staro slovensko naselbino, kot je ostala do danes.

Žihpolje. (Cerkveni shod.) V nedeljo dne 13. t. m. — pri nas imenovana „nemška nedelja“ — se obhaja na Žihpoljah velik cerkven shod s sledečim sporedom: Ob 1/27. uri je prva sv. maša, ob 7. uri nemška pridiga in z blagoslovom sv. maša, na to še ena sv. maša. Ob 9. uri slovenska pridiga in slovesna sv. maša. Popoldan ob četrta na tri pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od 1/26. ure zjutraj. Častilci Marijini, pridite se pokloniti žihpoljski Materi božji!

Področica. (Blagoslovitev temeljnega kamna nemški cerkvi.) Zadnje nedeljo v avgustu se je vršilo blagoslovljanje temeljnega kamna novi cerkvi, posvečeni Kristusu-Kralju. Kneginja Liechtensteinska je dala zemljišče, našlo se je par vnetih oseb in šentjakovski kaplan č. Kaleja je zasnoval pripravljalni odbor. Tako so bili prvi koraki storjeni. K potrebnim svoti je prispevala dežela iz plebiscitnega fonda in nemški „Schulverein Südmärk“. Cerkveno slavje je vodil č. stolni prošt Quitt ob asistenci dekanijskega upravitelja č. župnika Schenka in č. župnika Vuka iz Podgorij. In dejal je č. prošt v svojem slavnostnem govoru, naj služi novi božji hram Kralju naših družin in naj prinaša mir in ljubezen na to našo zemljo. Tudi mi smo veseli z onimi, ki so si hoteli imeti bližje svojih domov Kralja miru in ljubezni. Danes verujemo, da bo služila nova cerkev temu vzvišenemu namenu in da ne bo sejala semena razdora in sovraštva v župniji in prijatelji smo onim, ki so iste misli.

Št. Vid v Podjuni. (Stavbno gibanje.) Človek se mora naravnost čuditi, da morejo ljudje pri teh razmerah še sploh kaj zidati. Navadno so med temi le tisti, ki imajo poleg kmetijstva še kako obrt. Krasno stanovanjsko hišico, ki bo dika naši občini, si postavlja trgovec in župan naše občine g. Boštjančič. Iz stare mokrotne hiše se preseli še to jesen v novo, kamor prenese tudi svojo trgovino. Želimo mu, da bi žel tudi v novih prostorih iste uspehe kot dosedaj. G. Oraš, pd. Jan je preskrbel že vsem svojim otrokom streho in kruh in hoče sedaj prepustiti gospodarstvo mlademu. Zato si zida lično hišico, kamor se bo umaknil s svojo ženo za stara leta. Sploh ima naša vas izredno lepo zunanje obličje. Sedaj pa se bo lahko merila z mestno okolico. Menda še nismo poročali, da si je lani postavila g.čna Božičeva čisto na samem lepo hišico. Korajžna pa je, da se upa bivati tako na samem. Hišne številke naše vasi torej stalno rastejo. Še enega imamo, ki ljubi izpremembo: vedno kaj predela v svoji hišici, celo balkon si je postavil v pritličju in prvem nadstropju. To je šentviški krojač g. Weitzer. Kar pod njim si je postavil lani novo hišo pd. Žusem; sam je zidar in sam si je zidal. — Neverjetno lep je pogled na našo vas, ki raste in se množi v delu naših gospodarjev in menda je njihov račun pravilen baš v našem času.

Kotmaravas. (Razno.) Naša vas in okolica dobivata novo lice. Prej tako zanemarjeno cesto so dogradili že do sv. Lucije; veseli so je predvsem naši gospodarji, ki so sedaj rešeni — vsaj začasno — vse nevolje pri vožnji iz in v mesto. Tudi električno luč dobimo iz Zakamna. Deželna vlada je naklonila občini iz plebiscitnega fonda 10.000 šilingov posojila za napeljavo elektrike iz zakamenske centrale. Posojilo bomo odplačevali s prispevki za električno moč. Istočasno smo nabavili nad petnajst motorjev in nameravamo sedaj naša gospodarstva napredneje voditi. — Pa novo življenje ne pričinja samo v gospodarstvu, marveč tudi na kulturnem polju. 20. septembra imamo prvi sestanek našega društva, na katerem hočemo sestaviti letošnji spored društve-

nega delovanja. Pride govornik. Pevci pričnejo v kratkem zopet z vajami. Tako se hočemo krepko braniti zimskega spanja. Dobro volje je v nas dovolj! In drugod?

Od Zile. (Razno.) V elizabetinski bolnici v Celovcu je umrla po dolgi hudi bolezni pridna Zdižnava mati Terezija Millonig. Pokopali smo jo doma v Strajivasi. V juniju že pa je odšel po svoje večno plačilo pd. Ledrar v Draščah, poštenjak, dolgoletni ključar v Gorjah in desna roka vsakokratnega duhovnika. Božji mir pokojnima! Nad bistriško, strajško in deloma nad podklosterško občino se je usula huda, do čez 5 dkg težka toča. Poškodovana je koruzo in sadje najbolj. Mnogo sadja je odbila, kar ga je ostalo na vejah, pa močno gnije. Za prodajo ga bo mnogo manj, tudi s sadjevcem bomo prikrajšani. Naša znana 95 letna Strajčanka, ki je kot mala deklica služila pri slavnemu Matiji Majarju Zilskemu, ne pomni take toče. — Bistriško in gorjansko planino so zapustili zadnji letoviščarji, pregnal jih je občutni mraz in deževno vreme. Tudi ti so bili deležni toče in še malo snega. Sicer pa jih je bilo še precej, a samo za kratko dobo. — Lesna trgovina se je precej omejila, a ne popolnoma. — Na naših cestah ne manjka avtomobilskih nesreč, vedno bolj nadlegujejo vozniške in jih spravljajo v življenjsko nevarnost. — Vreme se je v septembru zboljšalo. — 16. avgusta, o priliki čaškega žegnanja smo videli stati blizu lipe gospoda pred mikrofonom, ki je tolmačil zilske šege radioposlušalcem. Vreme je bilo skrajno neprijazno, čim so začeli plesati pod lipo, se je vtil dež. Na mah so bile gostilne polne. Mokrega dežja se pač vsakdo boji, manj kot pijač! Sicer pa smo deležni krize kot vi, cenjeni bravci, širom domovine.

Bližajoče se povišanje cene Kathreiner-ja.

128
Kakor se z merodajne strani poroča, se bo s 14. septembrom zvišala cena za Kathreiner Kneippovo sladno kavo. Za povod tega zvišanja se navaja visoko povišanje žitne carine. Četudi se je carina zvišala že pred daljšim časom, se prodaja Kathreiner, kakor znano, še vedno po stari ceni.

Podsinnjvas. V sredo, dne 26. p. m. smo pokopali pd. Bricelnovo mater. Rajna je bila prava slovenska in krščanska mati. V mlajših letih je bila članica vseh naših organizacij. Bila je mati med vojno padlega Tomaža Malle-ja, znanega orlovskega organizatorja. Z vso vnemo le podpirala njegovo delovanje. Domači pevci so ji v slovo zapeli pri pogrebu „Nad zvezdami“ in „Vigred“. Naj počiva draga mati v miru združena s svojim sinom! Ostalim naše sožalje.

Kaj je sicer novega na Koroškem. Beljaško mestno policijo je prevzela država. — S 1. septembrom je deželni glavar Kernmaier na dopustu. Zastopa ga namestnik deželnega glavarja Neutzler. — Deželna sodnija išče Valentina Marketza iz Tinj, Hilarija Lassniga iz Rožeka, Janeza Weniru iz Vrbe zaradi prestopkov kazenskega zakona. — V baškem jezeru je utonil dr. Julij Binder, šolski svetnik. Bil je zadnji nemški srednješolski ravnatelj v Ljubljani. — Kotmirška občina je imenovala inž. Štefana Tauschitza častnim občanom. — Glavno uredništvo lista „Freie Stimmen“ je konzorcij lista poveril dosedanjemu uredniku političnega dela dr. Heinz-u Pallerju. — Donski kozaki so koncertirali v drugič z enako velikim uspehom v celovških „Musiksäle“. Dvorana je bila razprodana. — Beljaška občina je izgnala Pavlo in Matildo Wiltschnig zaradi tajnega vlačugarstva v domovinsko občino Marija na Zili. — Deželna zveza gasilnih društev priredi s 15. oktobrom štiridnevni strokovni tečaj za gasilce. — Število podpiranih brezposelnih v deželi je znašalo koncem avgusta 5297. — Deželni šolski svet je v soglasju z deželno vlado in naučnim ministrstvom izdal odredbo, po kateri se za dobo petih let ukine sprejem novih učenk na žensko učiteljsko in na zasebno učiteljsko pri uršulinkah v Celovcu. Že danes je 148 učiteljic brez službe.

4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj tudi jezik, zemljo in dom, ki si ga prejel od očeta in matere!

DRUŠTVENI VESTNIK

Svojemu bratu.

Zdravko! Veliki brat si bil, ki si smel v poltu svojih misli in v dojetju življenjske skrivnosti zreti doli na nas male in mlajše. Poslušali smo te od trenutka, ko si prvič vrgel svojo misel v naš svet, do tedaj, ko si nameril korak med svoje z legitimacijo v rokah in častnim naslovom pri imenu, da voliš vse ljudstvo za svojo družino in našo božjo zemljo za svoj dom. Globlje od nas si sam doživljal v sebi boj med nebom in peklom, rastel, padal in vstajal si v iskanju in spoznavanju resnice. Bližje si prislunil skrivnostnemu šepetanju naše koroške zemlje. Zato vstaja danes tvoja slika kot simbol bojujoče se mlade Koroške.

Vedla te je šola iz domače družine v občestvo našega naroda. Še študent si govoril nam majhnim o lepoti zemlje, o bolesti in veselju našega rodu. Bil si študentom stalni neizvoljeni predsednik, okoli tebe je rastla dijaška družina v Celovcu in Kranju in Dunaju. In družil si že druge, pritegnil si v dunajski klub gradiščanske tovariše, združil dekleta v dunajski krožek. Tako si se pripravljaval s študijem in prakso na trenutek, ko boš mogel vso svojo silo posvetiti samo eni misli: službi svojemu narodu.

Globoko si segel v življenjsko skrivnost in vedno bolj si sameval v svojih mislih in sam iskal jasne sodbe, sam iskal vire in cilje. V borbi zanje si zaslužil človeško slabost in zato si poiskal prijatelja, da skupno doživita veliko spoznanje še večje skrivnosti. Našel si rešitev, a morda je bilo spoznanje pregloboko, ker si si končno zaželel le še domov, da vzameš slovo od nas in greš k velikemu Prijatelju.

Ti si nam nekoč povedal, da je srečen, kdor je izvojeval, in naj zato ne plakamo. S teboj vred verujemo, da so vsi člani naše študentovske družine — Ciril, Tomo, France, Dominik, Janko, Zdravko — še vedno med nami s svojo energijo, delom in ljubeznijo — in s svojo prošnjo pri Njem, ki določuje usodo narodom na zemlji.

ŽENSKI VESTNIK

Moj dom in mamica moja.

Spisala M. H.

Toliko krasote je med nami, v naših dolinah in po naših gorah, vsepovsod po našem krasnem svetu, v vsakem našem človeku! Toliko je krasote, da bi zadostovala nam vsem v uteho v teh dnevih duševne bede in dajala našim srcem novega veselja.

Li veš ceniti še lepoto svojega doma na zeleni trati v sencih sadnega drevja in v poljubu solnčnega žarka? Vidiš, to je prvo kraljestvo moje mamice. In poleg bele hišice pa skrbno obdelovan vrt, ki ji nadomesti vse mestne budoarje in salone. Tu v tem kraljestvu pa se mamica uči lepote.

Da bi vam govorila o postanku in zgodovini našega doma, bi ne zadostoval cel naš itak mali listič. Morala bi pripovedovati, da je v vsakem delu našega kmetiškega doma kos

50.000 šilingov dobitok.

IV. razreda tekoče razredne loterije je bil dobljen v dveh polovičnih srečkah. Posestnik prve, Štajerc, popolni vojni invalid, oče 5 otrok, ki skrbi še za svojo staro mater in je pred kratkim prestal težko operacijo, katere stroške delno še dolguje. Sedaj je za leta prost vseh skrbi. Drugi srečni, profesor na neki nižjeavstrijski srednji šoli, je izvedel o dobitku še le po ovinkih, ko je bival v počitnicah pri starših svoje žene. Njegovo veselje je brezmejno.

Srečke s številko 42.933 so iz

Geschäftsstelle J. Prokopp
Baden, Hauptplatz.

naše duše, seveda v kolikor ga že ni izpodrinilo mesto s svojim čisto drugim okusom. Tisočletje govori iz kmetiškega doma, tisočletna skrb gospodarjeva in tisočletna ljubezen matere naše. Kmetiška mati, tvoja ljubezen je stara dolgih tisoč let! Torej se ne boš izneverila v desetletju! Potem bi te morale obsojati matere prihodnjega tisočletja.

Mati! V našem domu ti je mesto kraljice.

Ta mora biti bogata, če hoče vedno dajati. Dajati moraš življenje domu in družini. Vsak košček zemlje in vsak prostorček v hiši, vsako dušo v hiši moraš ti napolniti s svojo ljubeznijo, v dom in dušo moraš pričarati lepoto, zdravje, domačijo. Pomisli, kako moraš biti bogata, če nočeš, da te bodo obdajali mrzli prostori in prazne stene, nevoljni obrazi in tuje duše! In tega bogastva ti ne da nobena visoka šola in nobena zlata zakladnica. Sama moraš vedeti, kod najdeš bisere, s katerimi ustvarjaš čudeže v svojem kraljestvu.

„Večna lučka je trepetala pred razpelom Križanega in molila z dušo žene, ki je hotela dajati bogastvo, četudi sama uboga, žene, ki je delila zdravje, četudi sama bolna, žene, ki je razsipala ljubezen, četudi sama brez sorodne duše. In odhajala je bogata, zdrava in ljubljena, vsa podobna kraljici v svitu jutranje zarje, ki napoveduje nov blagoslova poln dan.“

ZADRUŽNI VESTNIK

Delokrog posojilnic ni samo gospodarstvo.

Slovenci smo znani, da radi varčujemo. Smo pač vajeni trdega življenja in ne stavimo visokih zahtev po udobnosti in luksusu. Žalibog je naše varčevanje često „negospodarsko“ in nedosledno. Negospodarsko, v kolikor je brezciljno, in nedosledno, v kolikor izhaja sicer iz neke prirojene vrline a je brez jasne zavesti.

Toliko je danes govora o kapitalu in potrebi po njem. O potrebi kapitala za napredek, izboljšanje, povzdig gospodarstva. Tu je treba najprej naše jasne misli: **Potrebni kapital nam more trajno ustvariti le delavnost in varčnost naroda, in sicer celega naroda.** Vsi poizkusi, pridobiti si kapital drugače kot s pridnostjo in varčnostjo, so sami nezreli poizkusi, so načrti nezrelih glav, ki mislijo, da se kapital ustvarja s špekulacijami, loterijami in veselnicami. Nevarna je misel, da se more kapital dobiti potom posojila, če prezremo, da spada tudi k posojilom skrajna varčnost.

Država, ki najema posojila, mora postati gospodarsko odvisna od inozemstva in mu mora plačevati obresti, dividende v zlatu in ne v papirju; država postane s posojili narodno in politično odvisna, ker hoče inozemski upnik izrabiti ves vpliv, ki ga je pridobil s posojilom v državi-dolžnici, v svojo korist. V tej državi nastavlja svoje uradništvo, izvaja pritisk na časopisje, izvaja pritisk na političnem polju. Taka država-dolžnica rabi izborne gospodarje, ki nosijo za svoje ukrepe in nasvete polno odgovornost. Isto je pri posestniku, ki si novega kapitala ne zna iskati v varčevanju marveč samo v posojilih. Naša misel je, naj jemljejo posojila samo najboljši gospodarji. In to so oni, ki znajo varčevati.

Eminentna naloga naših posojilnic je, da vzgajajo rod k takemu gospodarstvu, katerega mu je glavna zapoved varčevanje. Posojilnice morejo obstojati le, če so obenem hranilnice. **Brez varčevanja ni zadružništva in še najmanj kreditnega zadružništva.** Posojilnice morejo dajati posojila le, če morejo med rodom zbrati vsaj nekaj denarja. Če bi bile posojilnice vezane povsem na draga bančna posojila, bi ne mogle vršiti svoje naloge. Torej je prva naloga posojilnic vzgajati narod, predvsem mladi narod, k varčevanju. (Tako je naša stroga ločitev posojilnic od izobraževalnih društev pretirana in pogrešena in se mora slejkoprej soditi sama.) Varčevati zna le, kdor iz proste volje nima pretiranih potreb, prevelikih zahtev. Le na podlagi sistematične vzgoje postane varčevanje narodna vrlina. In te narodne prihranke porabi posojilnica v podporo malemu, posojila potrebnemu človeku, ki lahko potem razvije svoje gospodarske in moralne vrline.

Zakaj ne znižajo obrestne mere? Odgovor je najprej ta, da nima narodna banka dovolj denarja in zato nerada kupuje menice. Zato ostaja pri zvišanem obrestni meri. In zakaj iščejo danes pri narodni banki posojila v podvojeni meri? Zato, ker nalagajo premožni in bogati Avstrijci svoj denar v inozemstvu. Da bi bili vsi ti milijoni šilingov še danes v Avstriji, bi

narodna banka mogla znižati obrestno mero. Je žalostno dejstvo, da šteje naša država v težkem današnjem položaju celo vrsto bogatih ljudi, ki imajo le eno samo skrb, kako naložiti svoj denar v najvarnejšem kraju in nimajo niti najmanjšega interesa za usodo države, ki jih šteje za svoje državljane. Tudi so ti mnogo doprinesli k temu, da mora Avstrija v Ženevi prosjati za novo posojilo, ki naj jo obvaruje težke katastrofe. Ti so tudi največ doprinesli k temu, da je morala taista Avstrija svečano izjaviti, da opusti načrt carinske unije z Nemčijo. Zanimivo je pri tem še to, da so bili ravno isti ljudje prej najbolj zavzeti za „Anschluss“. Seveda, dokler jim je neslo!

GOSPODARSKI VESTNIK

„Notopfer“ v prihodnjem letu. Proračun za leto 1932 je že v naprej pasiven. In v kritje pasiva, ki znaša 100 milijonov šilingov, bo vlada predložila narodnemu svetu načrt za štedenje, ki bo zadel v prvi vrsti občinske, deželne in državne uradnike. Novih davkov ne bo. Znesek iz zvišanega davka na sladkor in pivo, ki je služil letos za zasilno podporo kmetom, bodo porabili deloma za kritje posojila pri bankah, katerega je najela vlada, ker zvišani davki niso prinesli cele svote 90 milijonov šilingov marveč samo 70, preostanek pa bo služil v kritje državnega deficita. Zasilne podpore prihodnje leto torej ne bo.

Kakšna bo letošnja zima. Na temperaturo in vreme severne, zahodne in vzhodne Evrope ima največji vpliv morski tok v Atlantičnem oceanu, ki prihaja s toplega juga in teče do skrajnega evropskega severa. Proti severu teče topli v višini morske gladine in se vrača ohlajen v morski globini proti jugu. Tako je ta morski tok podoben pravcati reki v morju. Švedski meteorolog Sandström je pred kratkim potoval v severne kraje Evrope in preiskoval temperaturo omenjenega morskega toka ter dognal, da je letošnja njegova toplota za tri stopinje nižja od povprečne prejšnjih let. Iz tega sklepa, da bo letošnja zima v Evropi izredno huda. Pa tudi naši domači preroki napovedujejo isto: Ptice selivke se spravljajo predčasno na jug, revmatizem v nogah se ponavlja vedno pogosteje, mraz in toplota se že danes srdito bijeta za premoč. No, morda imate tudi vi k temu kake misli.

Živinski monopol nameravajo uvesti. Krščansko-socialna kmetijska zveza je nedavno obravnavala težki kmetijski položaj in posebej težkoče v živinski trgovini. Minister Dollfuss je poročal o vladnih ukrepih in je naglasil, da je položaj na živinskem trgu tako

nevaren, da se vlada ne bo smela braniti, da neposredno poseže vmes in uredi ter organizira prodajo in kupovanje živine. V sledečem razgovoru so pritrdili zastopniki posameznih dežel misli, da se naprosi vlado za ustanovitev centrale za uvoz živine iz inozemstva. Centralo bi nadzorovala država. Zborovalci so volili poseben komite, ki naj misel živinskega monopola obravnava in nato predloži potrebne načrte kmetijski zvezi in vladi. Sedaj preostane samo še vprašanje, li ne bo končno tudi to misel, ki bi vsekakor pomenila pomoč kmetijstvu, zadel ista usoda, kot je zadel načrt žitnega monopola.

Podržavljenje ruskega kmetijstva. Sovjetsko poslaništvo na Dunaju objavlja uradne številke o kolektivizaciji ruskega kmetijstva. Podržavljenih je — po teh poročilih — 13 in pol milijona kmetijskih posestev, ki obsegajo 65 in pol milijona hektarjev, kar je več kot vsa obdelana zemlja Nemčije in Francije skupaj in skoraj polovico obdelane zemlje v Ameriki. Podržavljena kmetijska posestva tvorijo 4220 takozvanih državnih posestev. Ta državna posestva so združena v truste, katerih največji je Skotovod, ki šteje 193 državnih posestev in obsega 29 milijonov ha zemlje. Veliko številno državnih posestev se bavi izključno samo z živinorejo, predvsem v vzhodnem delu Rusije. Število živine znaša skoroda 5 milijonov in od teh tri milijone ovac. Za obdelavo zemlje so po poročilih poslaništva uvozili 37.035 traktorjev. Sami so izdelali leta 1929/30 8536 traktorjev. Program naslednjih let je velikanški: Sami nameravajo namreč izdelati 112.000 traktorjev v letu 1932, 155.000 v letu 1933 in 210.000 v letu 1934. Zanimivo je tudi, da se hočejo osamosvojiti sovjeti pri specialnem rastlinstvu kot naprimer pri zdravilnih zeliščih, dišavah itd. Na polju, ki obsega 51.000 ha zemlje, pridelujejo baldrian, kamile, pelin, žofran, jagode, južno sadje itd. Državni proračun predvideva samo za to postavko 10 milijonov rubljev.

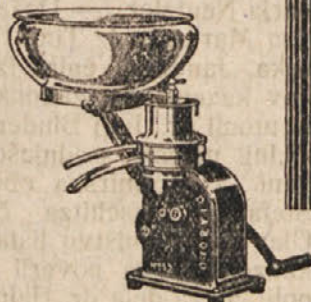
Celovski trg dne 3. septembra. Pšenica in rž 27—28, ječmen 20—22, oves 22—24, koruza 20—2, krompir 15—20, sladko seno 12—14, kisló 7, slama 8—10. — Živinski trg: Voli 1.10—1.30, plemenske krave 1.20—1.40, klavne krave 0.60—0.90, telice 1.00—1.20, prašiči 1.40—1.60, težki konji 600—1000 S, lahki 200—400 S.

Borza. Dunaj, dne 8. sept. 1931. Dinar 12.53, nemška marka 168.10, čehoslov. krona 21.02, polski zloty 79, 43 pengö —, lira 37.19, švic. frank 138.55, franc. frank 27.87, angl. pfund 34.52, dolar 709.95 šilingov za 100 kom.

DIABOLO SEPARATOR

Orig. Švedski posnemalniki nedosegljivi v posnemanju in trpežnosti

DIABOLO
Ročne mlekarne
brzoparilniki,
šivalni stroji,
pralni stroji,
gnojnične pumpe
in sodi

Zastopniki povsod!
Zelo ugodni plačilni pogoji!
Zahtevajte brezplačne prospekte ali neobvezen obisk našega zastopnika!

DIABOLO SEPARATOR,
Wien VI.,
Gumpendorferstr. 41

Zastopnik za Podjunsko dolino: **Josip Zirgoj** Globasnitz 16

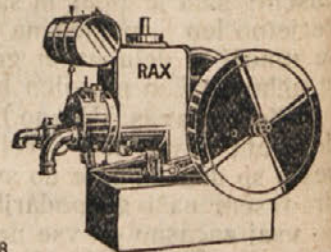
Nobeno gospodarstvo brez Oekonom-mlina.

Zahtevajte dopošiljatev prospekta od **H. Hammerschmied, Ernstbrunn 14.** Zastopnike pošljemo k vam. 120/2 Predvaja se zastopnik.

VINCENC KRENOS

izprašani podkovni in kovaški mojster za vozove, trgovanje s stroji,
LOGA VAS, POŠTA VELDEN AM WÖRTHERSEE

Prodaja najbolj znanih bencinskih motorjev „Rax“ po originalnih tovarniških cenah. Strokovni nasveti in pojasnila zastopnik.

V treh dneh **nekadilec** 124 Pojasnila zastopnik
Sanitas-Depot, Halle a. S. 266 Z. (Deutschland)

Inserirajte v Koroškem Slovencu!